

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

A decorative graphic consisting of four triangles: a black triangle pointing up at the top center, a grey triangle pointing down at the top right, a grey triangle pointing up at the bottom left, and a grey triangle pointing up at the bottom right.

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lissauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

PACIENTŲ POŽIŪRIS Į ODOS APSAUGĄ NUO SAULĖS PRIEŠ IR PO ODOS PIKTYBINIO DARINIO DIAGNOZĖS NUSTATYMO

Darbo autorės. Greta JOSKAUDAITĖ (V kursas), Greta ZABURAITĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Jaun. asist. Inga KISIELIENĖ, VU MF Infekcinių ligų ir dermatovenerologijos klinika.

Darbo tikslas. Įvertinti pacientų požiūrį į odos apsaugą prieš nustatant odos piktybinį naviką ir kaip jis keitėsi po darinio diagnozės.

Darbo metodika. 2023 m. sausio – kovo mėnesiais atliktas anoniminis anketinis tyrimas, kuriame dalyvavo VUL SK Dermatovenerologijos centro ir Nacionalinio vėžio instituto pacientai, atvykę pakartotinei konsultacijai dėl sekimo po onkodermatologinės ligos gydymo. Taip pat anketa buvo pasiekama internete, specializuotose onkodermatologijos grupėse. Anketą sudarė 26 klausimai, suskirstyti į 4 dalis: bendroji informacija, apsaugos nuo saulės ypatumai prieš ir po darinio diagnozės, informacija apie apsaugą nuo saulės. Statistinė duomenų analizė atlikta MS Excel ir RStudio programine įranga. Duomenų atitikimas normaliajam skirstiniui tikrintas Shapiro-Wilk testu, statistinės hipotezės tikrintos neparametriniu Wilcoxon ženklų testu porinėms imtims, Stuart-Maxwell testu. Rezultatai laikyti statistiškai reikšmingi, kai $p < 0,05$.

Rezultatai. Anketą užpildė 307, į statistinę analizę įtraukti 297 respondentai, iš kurių 68,18 proc. ($n=195$) sudarė moterys. Vidutinis tiriamųjų amžius 61,7 m. ($\pm 14,3$, [26;93]). Bazinių ląstelių karcinoma diagnozuota 46,46 proc. ($n=138$), melanoma 33,00 proc. ($n=98$), plokščialąstelinė karcinoma 7,41 proc. ($n=22$) tiriamiesiems. 32,18 proc. ($n=93$) respondentų nuo ligos patvirtinimo praėjo nuo 1 iki 3 m., 29,07 proc. ($n=84$) nuo 6 iki 12 mėn. Dažniausiai nurodyti rizikos veiksniai palankūs onkodermatologiniam dariniui vystytis buvo radioaktyvi aplinka (13,47 proc.; $n=40$) ir šeiminė anamnezė (13,13 proc.; $n=39$). Odos nudegimą iki skausmo ir / ar raudonumo per gyvenimą iki darinio diagnozės bent keturis kartus patyrė 43,90 proc. ($n=126$) tiriamųjų, o 11,61 proc. ($n=33$) respondentų nurodė, kad prieš diagnozuojant darinį bent kelis kartus per metus lankydavosi soliariume. Savo žinias apie odos apsaugą nuo saulės kaip pakankamas įvardino 56,45 proc. ($n=162$), o 35,89 proc. ($n=103$) teigė turintys per mažai žinių.

Tiriamųjų vidutiniškai per dieną praleistas laikas tiesioginiuose saulės spinduliuose šiltuoju metų laiku prieš ir po darinio diagnozės statistiškai reikšmingai skyrėsi ($p < 0,001$): tiriamųjų, kurie praleisdavo 3 val. ir daugiau prieš darinio nustatymą sumažėjo nuo 39,86 proc. ($n=114$) iki 29,62 proc. ($n=85$) po darinio nustatymo. Respondentų buvimo tiesioginiuose saulės spinduliuose šiltuoju metų laiku įpročiai prieš ir po darinio diagnozės nustatymą taip pat statistiškai reikšmingai skyrėsi visose grupėse ($p < 0,001$):

tiriamųjų, kurie naudojo apsaugos priemones su SPF dažnai arba visada, padaugėjo nuo 28,73 proc. (n=81) iki 54,71 proc. (n=151); tiriamųjų, kurie vengė buvimo lauke vidurdienį tarp 10-15 val. dažnai arba visada, padaugėjo nuo 31,76 proc. (n=88) iki 53,52 proc. (n=152); tiriamųjų, kurie vengė tiesioginių saulės spindulių būdami pavėsyje dažnai arba visada, padaugėjo nuo 32,48 proc. (n=88) iki 57,82 proc. (n=159); tiriamųjų, kurie dėvėjo natūralaus pluošto ir šviesius rūbus ilgomis rankovėmis ir dengiančius kojas šiltuoju metų laiku dažnai arba visada, padaugėjo nuo 30,72 proc. (n=86) iki 57,60 proc. (n=163); tiriamųjų, kurie dėvėjo galvos apdangalą dažnai arba visada, padaugėjo nuo 47,02 proc. (n=134) iki 65,85 proc. (n=187); tiriamųjų, kurie dėvėjo akinius nuo saulės dažnai arba visada, padaugėjo nuo 43,57 proc. (n=122) iki 59,08 proc. (n=166).

Išvados. Pacientų požiūris į odos apsaugą nuo saulės po onkodermatologinio darinio diagnozės kinta – pacientai dažniau imasi apsaugančių priemonių tokių, kaip apsaugos priemonių su SPF naudojimas, tiesioginių saulės spindulių ir buvimo lauke vidurdienį vengimas, šviesių bei kūną labiau dengiančių rūbų, galvos apdangalų ir akinių dėvėjimas. Vis dėl to, nemaža dalis pacientų mano, kad per mažai žino apie odos apsaugą, todėl reikalingas nuolatinis profilaktinis pacientų švietimas.

Raktažodžiai. Odos vėžys; odos apsauga; prevencija; rizikos veiksniai.